

Sygn. akt: I C 423/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Tucholi I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Joanna Jankowska
Protokolant:	sekr. sądowy Sylwia Glazer

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2017 r. w Tucholi na rozprawie

sprawy z powództwa **Gminy K.**

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w A.

o zapłatę

1) zasądza od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w A. na rzecz powódki Gminy K. kwotę 40.360,56 zł (czterdzieści tysięcy trzysta sześćdziesiąt 56/100 złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 08 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty,

2) zasądza od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w A. na rzecz powódki Gminy K. kwotę 6.018,00 zł (sześć tysięcy osiemnaście 00/100 złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 4.800,00 zł (cztery tysiące osiemset 00/100 złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 423/16

UZASADNIENIE

Powód Gmina K. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w A. kwoty 40.360,56 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż w dniu 30 grudnia 2013 r. powódka i pozwana zawarły umowę na wykonanie boiska piłkarskiego. Termin jego wykonania został ustalony na dzień 29 sierpnia 2014 r. Przedmiot tej umowy został wykonany dopiero w dniu 19 listopada 2014 r., co potwierdza protokół odbioru robót z dnia 27 listopada 2014 r. zaakceptowany i podpisany przez obie strony. Zgodnie z § 12 ust. 1 pkt. 3 umowy, za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy strony ustaliły karę umowną w wysokości 0,2 % wynagrodzenia brutto za każdy dzień zwłoki. Liczba dni zwłoki wyniosła 82, co daje kwotę kary umownej wynoszącą 65.360,56 zł. W dniu 15 września 2014 r. strony zawarły dodatkową umowę o wykonanie przez pozwaną siatki przeciwko kretom na boisku w P.. Wartość tych prac strony ustaliły na kwotę 25.000,00 zł brutto. Kwota ta została potrącona przez powódkę z wierzytelnością powódki wobec pozwanej z tytułu kary umownej, przy czym w oświadczeniu o potrąceniu wskazano kwotę 22.824,80 zł, albowiem wówczas nie była jeszcze znana ostateczna kwota kary umownej. Z tego względu powódka wezwała pozwaną do zapłaty należności w wysokości 40.360,56 zł, jednak pozostało ono bez odpowiedzi. W dniu 30 maja 2016 r. Sąd Rejonowy w Tucholi wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniający powództwo w całości i rozstrzygnął o kosztach procesu (k. 44). W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty (k. 47-50) pozwana wniosła o

oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych, wskazując, że nie zaszła okoliczność uzasadniająca naliczenie kary umownej. Zdaniem pozwanej, przyczyną opóźnienia w wykonaniu boiska był fakt, iż strona w dniu 15 września 2014 r., czyli w chwili wykonywania na nim warstwy wegetacyjnej, zawarły umowę na prace dodatkowe w postaci siatki ochronnej przeciwko kretom. Tym samym opóźnienie w wykonaniu umowy było następstwem okoliczności, za które pozwana nie ponosi odpowiedzialności. Dodatkowo strona pozwana wskazała na rażąco wygórowaną wysokość ustalonej kary umownej, zwłaszcza że przedmiot umowy został ostatecznie wykonany i to należycie, a zatem powódka nie doznała szkody.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Poza sporem jest fakt, iż w dniu 30 grudnia 2013 r. powódka Gmina K. reprezentowana przez wójta (...) zawarła z pozwaną (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w A. reprezentowaną przez prokurenta (...) umowę w trybie przetargu nieograniczonego na budowę boiska piłkarskiego z piłkochwytnymi, boiska wielofunkcyjnego wraz z ogrodzeniem, montaż elementów małej architektury oraz utwardzenie powierzchni gruntu na działkach numer (...) w miejscowości P.. Za wykonanie przedmiotu umowy strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 398.540, 87 zł brutto. Pozwana zobowiązała się do zrealizowania przedmiotu umowy w terminie do dnia 29 sierpnia 2014 r. Wskazana inwestycja była częściowo realizowana w ramach środków pieniężnych z Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2013 -2017. Roboty rozpoczęto w dniu 24 czerwca 2014 r., a zakończono w dniu 19 listopada 2014r. Pierwsze prace podwykonawców pozwanej polegały na wytyczeniu narożników boisk, placu parkingowego oraz wjazdu. Kolejne prace odbyły się dopiero w dniu 18 lipca 2014 r., a później – 23 sierpnia 2014 r. W dniu 27 listopada 2014 r. został sporządzony przez strony protokół odbioru tych robót. W dniu 15 września 2014 r. pomiędzy stronami została zawarta dodatkowa umowa polegająca na założeniu i obróbce przez pozwaną 6.000 m2 siatki przeciw kretom na boisku w P. za wynagrodzeniem 25.000, 00 zł brutto. W umowie tej wskazano niezwłoczny termin do rozpoczęcia prac, zaś ich koniec ustalono na dzień 30 września 2014 r. Prace wykonano w dniu 18 października 2014 r. W dniu 29 października 2014 r. powódka złożyła pozwanej pisemne oświadczenie o potrąceniu wierzytelności z tytułu umowy z dnia 15 września 2014 r. w kwocie 25.000, 00 zł z wierzytelnością w wysokości 47.824, 80 zł z tytułu kary umownej wyliczonej w oparciu o umowę z dnia 30 grudnia 2013 r. Pismem z dnia 20 maja 2015 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kary umownej w wysokości określonej w pozwie w terminie 14 dni od daty doręczenia wezwania. Pozwana otrzymała powyższe pismo w dniu 25 maja 2015 r., ale nie zastosowała się do jego treści.

Dowód: odpis umowy z dnia 30 grudnia 2013 r. z aneksem – k. 17-25, odpis protokołu odbioru robót – k. 26-27, odpis umowy z dnia 15 września 2014 r. – k. 31-34, odpis oświadczenia o potrąceniu – k. 35, odpis wezwania do zapłaty – k. 28-30, dziennik budowy stanowiący załącznik do akt, odpis referencji – k. 61, zeznania świadka Z. K. – k.86, 00:02:42-00:17:00

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane wyżej dokumenty prywatne niezakwestionowane przez którąkolwiek ze stron oraz przyznanie przez pozwanego faktów w postaci zawarcia umów z dnia 30 grudnia 2013 r. i z dnia 15 września 2014 r. i wynikających z niej obowiązków pozwanej, w tym w zakresie terminów wykonania zamówionych prac. Dodatkowo przy ustalaniu przyczyn opóźnienia w wykonaniu umowy przez pozwaną Sąd wziął pod uwagę zeznania świadka Z. K., który wprost zeznał, iż po stronie powodowej nie wystąpiły żadne okoliczności uniemożliwiające pozwanej realizację umowy w terminie. Świadek ten wyraźnie wskazał, iż wykonanie dodatkowej pracy w postaci założenia siatki na krety wymagałoby najwyżej 2 dni, a pozwana – wbrew temu co twierdzi w sprzeciwie - nie zdejmowała z wykonywanego boiska trawiastego warstwy wegetacyjnej, czyli ziemi, ale po zainstalowaniu siatki dosypała ją na wcześniej położoną. Tym samym w żaden sposób nie wpłynęło to na przesunięcie wykonania pozostałych prac na tym boisku. Dodatkowo wskazany świadek zeznał, iż pozwana spółka wykonywała prace kompulsywnie, były między nimi odległe przerwy, a zbyt późne przejście terenu dodatkowo przyczyniło się do niezachowania terminu wskazanego w umowie. Zeznania te Sąd ocenił jako wiarygodne, albowiem nie zawierały wewnętrznych sprzeczności i były de facto zgodne z zapisami w dzienniku budowy, sporządzonymi m.in. przez kierownika budowy pozwanej. Świadek z uwagi na posiadane uprawnienia do kierowania robotami budowlanymi w specjalności konstrukcyjno - budowlanej pełnił na budowie funkcję inspektora nadzoru inwestorskiego i bezpośrednio

uczestniczył w odbieraniu poszczególnych etapów prac budowlanych. W niniejszej sprawie powódka domagała się zapłaty przez pozwaną kwoty 40.360, 56 zł tytułem kary umownej za nieterminowe wykonanie przedmiotu umowy z dnia 30 grudnia 2013 r., czyli boiska piłkarskiego z piłkochwytmami, boiska wielofunkcyjnego wraz z ogrodzeniem z montażem elementów małej architektury oraz utwardzeniem powierzchni gruntu na działkach numer (...) w miejscowości P.. Kwota ta wynika z potrącenia wierzytelności pozwanej wobec powódki z tytułu wynagrodzenia wynikającego za realizację umowy z dnia 15 września 2014 r. w kwocie 25.000, 00 zł z wierzytelnością powódki w stosunku do pozwanej w wysokości 47.824, 80 zł z tytułu kary umownej wyliczonej w oparciu o umowę z dnia 30 grudnia 2013 r. Podstawę prawną dla żądania powoda stanowi z art. 484 § 1 zd. 1 k.c., zgodnie z którym w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Dla obrony przed roszczeniem powódki pozwana powołała się na niezależne od niej opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy polegające na konieczności dodatkowego wykonania siatki ochronnej przeciwko kretom na budowanym boisku trawiastym a wynikającego z dodatkowej umowy z dnia 15 września 2014 r., a także wskazała na treść art. 484 § 2 k.c., w myśl którego jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana. W oparciu o całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego uznać należy, iż pozwana faktycznie nie wykonała przedmiotu umowy z dnia 30 grudnia 2013 r. w określonym terminie, czyli do dnia **29 sierpnia 2014 r.** Został on zrealizowany dopiero w dniu **19 listopada 2014 r.**, co potwierdza zaakceptowany i podpisany przez obie strony protokół odbioru robót z dnia 27 listopada 2014 r. Tym samym liczba dni między tymi dwoma terminami wyniosła 82, a więc niemal 3 miesiące, co - z uwagi na treść § 12 ust. 1 pkt. 3 umowy ustalającej karę umowną w wysokości 0, 2 % wynagrodzenia brutto za każdy dzień zwłoki w wykonaniu przedmiotu umowy strony - daje kwotę kary umownej wynoszącą 65.360, 56 zł, a po dokonaniu potrącenia - 40.360, 56 zł. Jak zaś stanowi art. 476 k.c., dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela, przy czym nie dotyczy to wypadku, gdy opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Z powyższego uregulowania wynika zatem domniemanie prawne, iż nie dotrzymując terminu, dłużnik pozostaje w zwłóce, czyli niewykonanie zobowiązania w terminie wynikało z przyczyn, za które dłużnik odpowiada. Wobec tego wierzyciel nie musi udowadniać, że niedotrzymanie terminu spełnienia świadczenia jest spowodowane okolicznościami, za które dłużnik odpowiada. Rzecz wierzyciela jest tylko wykazanie, iż termin wykonania zobowiązania upłynął bezskutecznie, co bez wątpienia powódka uczyniła. Jeśli natomiast dłużnik (czyli pozwana) twierdzi, iż nie popadł w zwłókę, lecz w opóźnienie zwykle niestwarzające negatywnych dla niego następstw prawnych, to winien tę okoliczność wykazać, zgodnie z ogólnymi zasadami dowodzenia określonymi w art. 6 k.c. Pozwana w niniejszym postępowaniu nie zgłosiła jednak w tym zakresie żadnych wniosków dowodowych, za wyjątkiem dowodu z zeznań świadka B. P., który to wniosek był sprzeczny z art. 300 § 1 k.p.c., a wskazana osoba mimo dwukrotnego wezwania nie stawiła się na rozprawę. Skoro zatem, w ocenie Sądu, pozwana nie udowodniła, że nieterminowe wykonanie zobowiązania nastąpiło na skutek okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności, to oznacza, że na skutek swojego postępowania pozwana dopuściła się zwłoki w rozumieniu art. 476 k.c., czyli niespełnienia świadczenia w terminie, albowiem powinna dostosować termin rozpoczęcia robót i stopień intensywności swojej pracy do uzgodnionego w umowie terminu końcowego, czego nie dopełniła, co uzasadniało obciążenie jej karą umowną w wysokości ustalonej na 0, 2 % wynagrodzenia brutto za każdy dzień zwłoki. Wobec powyższego w dalszej kolejności konieczne było rozpoznanie wniosku pozwanej o zmniejszenie kary umownej w oparciu o art. 484 § 2 k.c.. Jak wiadomo, miarkowanie oparte o wskazany przepis należy do prawa sędziowskiego, a jego celem jest zapewnienie dłużnikowi ochrony przed nadmiernie dotkliwymi skutkami wadliwej oceny ryzyka umownego i przywrócenie słuszności kontraktowej, przy czym na co wskazuje się w doktrynie, w stosunkach profesjonalnych istnieje domniemanie faktyczne, że strony były w stanie dokonać zastrzeżenia kary umownej w wysokości, która z jednej strony motywuje dłużnika do wykonania zobowiązania, a z drugiej - odpowiada możliwej do poniesienia przez wierzyciela szkodzi. Zarzut powyższy może być oparty o rażące wygórowanie kary umownej oraz wykonanie zobowiązania w znacznej części, a ciężar udowodnienia tych przesłanek spoczywa na dłużniku zgodnie z regułą z art. 6 k.c. Wskazane elementy hipotezy normy prawnej są przy tym równorzędne i rozłączne, stąd w przypadku ich jednoczesnego wystąpienia mogą wpływać niejako "podwójnie" na zakres redukcji należnej wierzycielowi kary umownej (tak m. in. Sąd Najwyższy w wyrok z 19 kwietnia

2006 r., V CSK 34/06). Odnośnie przesłanki wykonania zobowiązania w znacznej części sąd powinien badać, czy interes (korzyść) wierzyciela w wykonaniu zobowiązania przez dłużnika został spełniony w części zbliżającej się do pełnego jego zaspokojenia. Przesłankę rażącego wygórowania stanowi natomiast ewidentna niewspółmierność wysokości kary umownej do tej, która powinna być należna w danej sytuacji, a jednym z kryteriów pozwalających na stwierdzenie tej okoliczności jest określenie stosunku kary umownej do szkody powstałej po stronie wierzyciela w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Uszczerbek ten należy rozumieć szeroko - zarówno w płaszczyźnie majątkowej jak i niemajątkowej. Rażące wygórowanie kary umownej można też ustalić oznaczając proporcję między jej wysokością a wartością całego świadczenia dłużnika (tak Sąd Najwyższy w wyrok z 23 maja 2013 r. IV CSK 644/12). Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że wniosek pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie. W niniejszej sprawie przyczyny opóźnienia w wykonaniu umowy leżały bowiem tylko i wyłącznie po stronie pozwanej jako wykonawcy, a określona w umowie wysokość kary umownej nie jest nadmierna, gdyż wynosi około 1/6 część wynagrodzenia pozwanej. Nie można przy tym pominąć funkcji, jakie winna spełniać kara umowna. Poza funkcją kompensacyjną kara umowna musi spełniać funkcję stymulującą. Oznacza to, że nałożona kara ma mobilizować dłużnika (w niniejszej sprawie pozwaną) do prawidłowego wykonania zobowiązania. Nałożona na pozwaną kara umowna miała uaktywnić ją do zakończenia prac, bowiem interes powoda przejawiał się przede wszystkim w wykonaniu zobowiązania, w tym z uwagi na jego przedmiot (boisko czynne przed rozpoczęciem kolejnego roku szkolnego) oraz sposób finansowania (udział środków europejskich). Skoro zatem brak było podstaw do obniżenia kary umownej w oparciu art. 484 § 2 k.c., jej wysokość określona w pozwie nie budzi wątpliwości z uwagi na dokonane przez powódkę w oparciu o art. 498 k.c. potrącenie. Mając na względzie powyższe Sąd powództwo uwzględnił w oparciu o art. 484 § 1 k.c. w zw. z art. 481 k.c. oraz 484 § 1 orzekł jak w pkt. 1 wyroku zasądzając odsetki od dnia 8 czerwca 2015 r. jako dnia przypadającego po upływie 14 dni od otrzymania przez powódkę wezwania do zapłaty. O kosztach procesu należnych powódce (pkt. 2 wyroku) Sąd orzekł w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c., zgodnie z którymi strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego procesu, przy czym do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach, i wydatki jednego radcy prawnego, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Na koszty te w niniejszej sprawie złożyły się zatem opłata sądowa od pozwu w kwocie 2.018, 00 zł i poniesione przez pozwanego wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym w kwocie 4.800, 00 zł.